

Keskus 020 743 2920
Faksi 020 743 2935
www.bdo.fi
www.audiator.fi

BDO Auditor Oy Vat-
tuniemenranta 2
00210 Helsinki

Kittilän kunta
Tilintarkastus 2018

TILINTARKASTAJAN LOPPURAPORTTI 2018

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto.....	3
2. Hallinnon laillisuus ja valtuuston päätöksenmukaisuus.....	3
Talousarvion toteutuminen.....	3
Alijäämän kattaminen.....	4
3. Valtionosuudet.....	4
4. Riskien hallinta, sisäinen valvonta ja konsernivalvonta.....	4
Hankinnat.....	4
Omaisuuksien hallinta.....	5
Painopistealueiden sisäinen valvonta sekä riskien hallinnan ja sisäisen valvonnan selonteot.....	5
Johtopäätökset riskienhallinnasta sekä sisäisestä ja konsernivalvonnasta.....	6
5. Tilinpäätökseen ja kirjanpitoon liittyvät asiat.....	6
Tilinpäätös.....	6
<i>Tuloslaskelma ja rahoituslaskelma</i>	6
Tase.....	8

1. Johdanto

Kittilän kunnan hallintosäännön 81 §:n mukaan tilintarkastaja ilmoittaa tarkastussuunnitelman toteutumisesta ja tarkastushavainnoistaan tarkastuslautakunnalle sen määrämällä tavalla. Tilintarkastajan vuoden 2018 työohjelman käsittelyn yhteydessä todettiin raportoitavan kaksi kertaa vuoden aikana. Tämä on toinen vuoden 2018 tarkastusta koskeva raportti.

2. Hallinnon laillisuus ja valtuuston päätöksenmukaisuus

Talousarvion toteutuminen

Käyttötalousoosan sitovuustaso valtuustoon nähden on lautakuntataso bruttona, eli menot ja tulot ovat erikseen sitovia eriä lautakuntatasolla. Investoinnit sitovat valtuustoon nähden kustannuspaikoittain. Rahoitusosan sitovia määrärahoja ovat lainanantoon osoitettu nettomääräraha ja pitkäaikaisten lainojen ottoon osoitettu nettomääräraha. Yhteenvedo talousarvion noudattamisesta on seuraavassa taulukossa.

Talousarvion noudattaminen	
Käyttötalousoosa menot	1 169 719
Käyttötalousoosa tulot, alitus	876 760
Investointiosa	29 633
Investointiosa tulot	42 460
tuloslaskelmaosa	0
rahoituslaskelmaosa	0
Yhteensä	2 118 572

Merkittävin poikkeama talousarvion noudattamisessa on käyttötalouden menoylitys 1,2 M€. Ylitys aiheutuu sosiaali- ja terveystoimesta, jossa vanhus- ja vammaispalvelujen ylitys on 538 t€ ja erikoissairaanhoidon ylitys 1170 t€. Tulojen alituksista suurin oli tekninen lautakunta, 768 t€ ja elinkeinotoimi 108 t. Teknisessä toimessa kiinteistöhallinnan sisäiset myyntituotot oivat alittuneet noin 1120 €.

Talousarviopoikkeamana voidaan pitää myös investointiosan toteutumista. Investointeihin oli osoitettu määrärahoja talousarviossa yhteensä 4,4 M€ ja niihin käytettiin 1,7 M€ (toteutumisaste 38,8 %, edellisenä vuonna toteutumisaste jäi 37 prosenttiin). Valtuuston tahto ei ole toteutunut. Suurimmat poikkeamat ovat liikenneväylissä ja terveyskeskuksen saneerauksessa.

Talousarvion tunnuslukutavoitteet ovat toteutuneet seuraavan taulukon mukaisesti.

Tunnusluku	tavoite	tot.	poikkeama
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	14,8	16,3	+1,5
Vuosikate % poistoista	82	158	+76
Investointien tulorahoitus %	47	248	+201
Vuosikate euroa/asukas	316	649	+333
Kertynyt yli-/alijäämä/asukas	1947	2252	+305
Lainanhoitokate	-0,7	1,1	+1,8
Kassan riittävyys	4	5	1
Toim. ja inv. rahav. kertymä, 1000 €	307	5090	+4787

Kaikki tunnusluvut ovat toteutuneet edellisvuoden tapaan tavoiteltua paremmin.

Alijäämän kattaminen

Ylijäämää vuoden 2017 tilinpäätöksessä oli 12,8 M€, vuoden 2018 tilinpäätös on ylijäämäinen 1,8 M€, joten alijäämän kattamisvelvollisuutta ei ole.

3. Valtionosuudet

Valtionosuuksia on kirjattu kokonaisuutena maksatusten mukaisesti yhteensä 21 114 082 €, jossa on kasvua edelliseen vuoteen 3,5 %. Kasvu aiheutuu verotuloihin perustuvasta valtionosuuksien tasauksesta (0,5 M€, 96 %).

Tuet ja avustukset ovat yhteensä 1 320 t€, muut valtionosuuksien luonteiset erät 61 t€. Investointien rahoitusosuuksia on tulut vain 30 t€.

4. Riskien hallinta, sisäinen valvonta ja konsernivalvonta

Sisäisen valvonnan tarkastuskohteena on ollut hankinnat, omaisuuden hallinta ja sopimukset ja painopistealueiden sisäinen valvonta. Lisäksi on tarkastettu riskien hallinnan ja sisäisen valvonnan selonteot. Sopimusten tarkastamisesta on raportoitu aiemmin.

Hankinnat

Tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että kunnan hankinta-prosessiin liittyvä sisäinen valvonta on riittävää. Tarkastuksessa käytiin läpi ohjeistus sekä valittiin tarkastettavaksi erilaisia hankintoja, joiden osalta käytiin läpi hankintaprosessia.

Hankintoja koskeva ohjeistus on ajan tasalla ja toimivaltuudet on määritelty vuoden 2018 talousarviossa. Aineistotarkastuksen kohteeksi valittiin seuraavat hankinnat.

Hankinnan kohde	Toimittaja	Hankinnan arvo
Lukion remontti	Rakennus Mäkitalo Oy	460 000 €
Sähköpöytien hankinta	Martela Oyj	50 000 €
Koutamaantien alikulukäytävä	Napapiirin kuljetus Oy	392 000 €
Hammashoidon rtg-laite	Plandent Oy	29 650 €

Tarkastuksessa tehtiin seuraavia havaintoja:

- lukion ikkunaremonttiin ei saatu tarjouksia ja hanke toteutettiin tuntityönä (yhden tarjouksen perusteella)
- Sähköpöytien tarjousvertailussa ei ollut laskettu kokonaishintaa, kirjanpidon mukaan hankintahinta oli ylittynyt noin 2 t€
- Koutamaantien päätöksessä ei ollut tarjousvertailua

Omaisuuksien hallinta

Tarkastuksen tavoitteena on varmistaa, että omaisuuden hallinta on asianmukaisesti järjestetty ja prosesseihin sisältyy asianmukaiset kontrollit ja tehtävät on asianmukaisesti eriytetty.

Tarkastuksessa tehtiin seuraavia havaintoja

- irtaimiston luetteloinnissa kynnys on korkea (10 000 €)
- kassantarkastuksia ei ole tehty
- omaisuuden hallintaa koskeva ohjeistus on kunnossa.

Painopistealueiden sisäinen valvonta sekä riskien hallinnan ja sisäisen valvonnan selonteot

Kittilän kunnassa on ensimmäistä kertaa pyydetty hallintokunnilta ja konserniyhtiöiltä riskien hallinnan ja sisäisen valvonnan selonteot siten, että kunnanhallituksen toimintakertomuksessa antama selonteko perustuu erillisiin dokumentoituihin selontekoihin. Olemme tutustuneet annettuihin selontekoihin ja tarkastuk-

senperusteella näyttää siltä, että pääsääntöisesti riskeihin ja sisäiseen valvontaan on paneuduttu. Selonteot ovat hyödynnettävissä myös tulevassa tarkastuksessa.

Johtopäätökset riskienhallinnasta sekä sisäisestä ja konsernivalvonnasta

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan selonteko on käsitelty toimintakertomuksessa valtuuston vahvistamien periaaden mukaisesti. Sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan perusteet ovat kunnossa.

Sisäistä valvontaa, riskienhallintaa ja konsernivalvontaa on tarkastettu painopistealueilla, hallintoa, ostolaskuja ja hankintoja sekä kirjanpitoa tarkastettaessa. Tarkastuksen yhteydessä ei ole tullut esille sellaisia puutteita, jotka yksittäisinä asioina tulisi nostaa tilintarkastuskertomukseen.

5. Tilinpäätökseen ja kirjanpitoon liittyvät asiat

Tilinpäätös

Tuloslaskelma ja rahoituslaskelma

Toimintakulut kasvoivat 4,3 M€, 8,3 prosenttia, mikä oli kuntien keskimääräistä kehitystä (3,4 %) ja indeksikehitystä (1,7 %) enemmän. Toimintakuluista kasvoivat eniten henkilöstökulut (1,7 M€, 6,6 %), palvelujen ostot (1,6 M€, 8,1 %) ja avustukset (23,5 %, 0,5 M€). Palvelujen ostojen kasvu johtui pääosin asiakaspalvelujen ostoista. Muista palveluista rakennusten ja alueiden kunnossapitopalvelut ovat kasvaneet 266 t€. Avustusten kasvu aiheutuu vanhustentaloille maksetuista avustuksista.

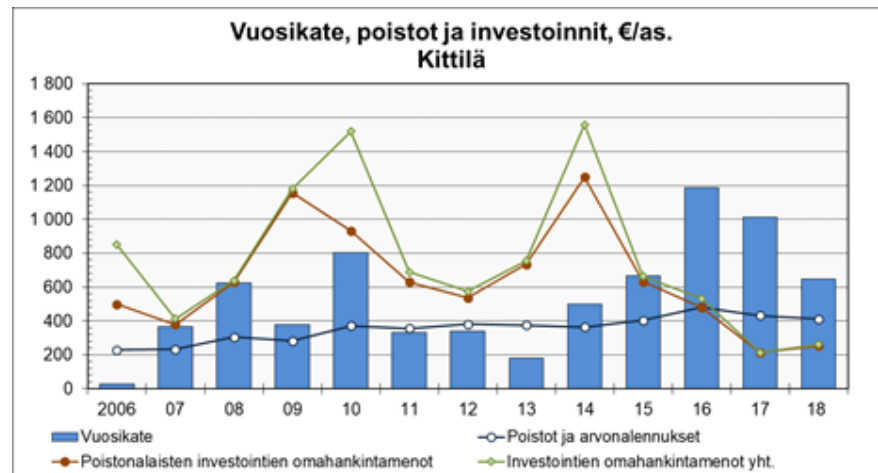
Toimintatuotot kasvoivat 1,6 M€, 21,1 %. Tuotoista kasvoivat erityisesti muut toimintatuotot (49,8 %, 1,0 Me) ja maksutuotot (0,3 M€ 9,2 %). Muiden tuottojen kasvu aiheutui pääasiassa myyntivoitoista. Maksutuotoissa kasvoivat erityisesti rakennusvalvontamaksut (lähes 170 t€, 30,2 %) v.

Toimintakatteen heikentyminen (2,7 M€ 6,1 %) on huolestuttavaa. Keskimääräinen heikentyminen oli 3,2 %. Kun valtionosuudet kasvoivat 0,7 M€ ja verotulot vähentyivät 0,6 M€, ja rahoituserät kasvoivat 0,3 M€, vuosikate heikentyi edellisestä vuodesta 2,3 M€. Vuosikate oli edelleen riittävä investointien hoitamiseen sekä lyhyellä (investointien tulorahoitus 248 %), että pitkällä (vuosikate/poistot 158 %) tähtäimellä.

Yhteenveto tulos- ja rahoituslaskelman tunnusluvuista on esitetty seuraavassa taulukossa.

Tulos- ja rahoituslaskelman tunnusluvut	2014	2015	2016	2017	2018	koko maa ¹
Vuosikate euroa/asukas	499	666	1187	1011	648	384
Vuosikate % poistoista	137	165	247	234	158	99
Investointien tulo-rahoitus %	32	100	223	474	248	67
Toim. ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta, t€/as	-2711	-2112	-1171	-167	791	-254
Kassan riittävyys, pv	7	17	8	4	5	32

Heikentymisestä huolimatta Kittilän kunnan vuosikate oli asukasta kohti keskimääräistä korkeampi (viidentenä vuonna peräkkäin). Myös muut tunnusluvut ovat keskimääräistä parempia maksuvalmiutta lukuun ottamatta. Toiminnan ja investointien rahavirta oli muuttunut jo positiiviseksi. Vuosikatteen riittävyyttä on tarkasteltu seuraavassa kuviossa.

Vuosikate on ollut riittävä sekä investointeihin että poistoihin viitenä viimeisenä vuotena. Tätä ennen vastaava tilanne oli vuonna 2008. Poistot ovat tarkastelujakson kaikkina vuosina alittaneet poiston alaiset investoinnit kahta viimeistä vuotta lukuun ottamatta.

¹ Koko maan tiedot perustuvat ennakkotietoihin tai edellisen vuoden perusteella arvioituihin tietoihin

Yksittäisenä havaintona tuloslaskelman osalta todettiin, että täsmäytyslaskelmaa vuosi-ilmoitusten ja kirjanpidon välillä ei ollut tehty

Tase

Yhteenvedo taseen tunnusluvuista on esitetty seuraavassa taulukossa. Taseen tunnusluvut olivat sekä edellisvuotta että keskimäärästä paremmat.

Taseen tunnusluvut	2014	2015	2016	2017	2018	koko maa
Omavaraisuus %	37	39	46	54	57	56
Suht. velkaantuneisuus %	67	68	55	48	42	62
Lainakanta/asukas	4692	4819	4176	3331	2700	3052
Kertynyt ylijäämä/asukas	811	1114	1702	1988	2252	2100

Taseen tarkastuksen yhteydessä tehtiin seuraavia huomioita

- Liittymismaksut kuuluu esittää kirjanpidossa joko maaomaisuuden ryhmässä tai pitkäaikaisissa sijoituksissa riippuen siitä, ovatko ne pelkästään siirtokelpoisia vai siirto- ja palautuskelpoisia. Liittymismaksut on käyty läpi vuoden 2018 aikana, mutta niitä ei ole vielä siirretty oikeaan kohtaan.
- Osakkeiseen tilille 1207 yhteisyhteisöosakkeet sisältyy Levin luontokeskus 1400 000 €. Kunnan omistusosuutta selvitettyä selvisi, että kunnan osuus on todennäköisesti 42 % eli yhtiö kuuluisi osakkuusyhteisönä konserniin. Luontokeskuksen tilinpäätöstietojen perustella sen oma pääoma on menetetty, joten tulevaan tilinpäätöksen tulee arvioitavaksi, onko ko. sijoitus kirjattava alas.
- Danske Bankin käyttöoikeustietojen päivittäminen ei ole johtanut toivottuun tulokseen, oikeus on edelleen entisellä hallintojohtajalla.

Raahessa 12. toukokuuta 2019

BDO Audiator Oy, Tilintarkastusyhteisö

Risto Hyvönen HT, JHT

Jakelu: Tarkastuslautakunta
Kunnanhallitus